

František Palacký a Lobkovice

Největší historik – to pro význam Palackého nestačí; byl největší muž, který v těchto sto letech vyšel z národa českého

Jaroslav Goll 1898

František Palacký (1798–1876), český historik a politický myslitel evropského významu, měl blízký vztah k zámku v Lobkovicích, jehož vlastníkem byl od roku 1827 otec Palackého manželky Terezie (1807–1860), pražský advokát a velkostatkář JUDr. Jan Měchura. Na lobkovickém zámku trávila Terezie od roku 1830 větší část letního období se synem Janem (1830–1908) a dcerou Marií (1833–1891). Před rokem 1848 zaujímal Palacký vůdčí postavení v českém společenském životě. Působil jako první redaktor časopisů Vlastenského muzea a stavovský historiograf Království českého, byl iniciátorem Matice české, významné reformy prosadil jako sekretář Královské české společnosti nauk a jednatel Českého, dnešního Národního muzea. Na jaře roku 1848 proslul Palacký po celé střední Evropě jako zastávce české národní svěbytnosti a nového státního uspořádání na zásadě rovnoprávnosti národů, od července 1848 do března 1849 vedl české poslance na říšském sněmu ve Vídni a v Kroměříži.

Přestože pracovní povinnosti vázaly Palackého k Praze, případně k archivům a knihovnám v Čechách, na Moravě, ve Vídni a v zahraničí, rád do Lobkovic na krátkou dobu přijížděl. Pokud osobní pobyt ve venkovském sídle nebyl možný, rozvíjela se mezi Palackým a Terezií v Lobkovicích rozsáhlá korespondence. V jejich vzájemném vztahu se spojila láska s vědomím povinnosti chránit churavějící ženu, pro niž dokázal být spolehlivou oporou. Po smrti Jana Měchury zdědila Terezie Palacká zámek a statek Lobkovice. František Palacký se po

porážce revoluce soustředil na vědeckou práci. Na zámku v Lobkovicích sepsal od roku 1852 velkou část důležitých svazků svého životního díla, Dějin národa českého v Čechách a v Moravě, věnovaných pozdnímu husitství. Za rodinou Palackých jezdila do Lobkovic řada přátel, mimo jiné spisovatelka Božena Němcová. V Lobkovicích strávil Palacký s nemocnou ženou Terezií velkou část léta 1859, kdy pokračoval ve zpracování dějin králování Jiřího z Poděbrad. Terezií nepomohl ani obvyklý zimní pobyt u moře na Riviéře v Nizze. Na zpáteční cestě vlakem v Děčíně 18. srpna 1860 zemřela a do Lobkovic se navrátila v cínové rakvi. Po smuteční bohoslužbě v lobkovickém kostele byla Terezie pochována ve vyzděné hrobce nedaleko kostela.

Od roku 1861 se rozšířila a všeobecně byla přijata charakteristika Františka Palackého jako „otce národa“. Svým pojetím národních dějin, které povzbuzovalo české lidi v čase rozkvětu i v dobách nejtěžších, za obou světových válek, prokázal Palacký důstojné místo Čechů mezi evropskými národy v minulosti a dovedl z toho právo českého národa zaujmout rovnocenné postavení v Evropě i do budoucnosti. Zámek a statek Lobkovice zdědil po smrti Terezie Palacké její syn Jan, kdežto František Palacký přijížděl do Lobkovic jen zřídka, zpravidla ve druhé polovině srpna, ve dnech kolem výročí úmrtí své ženy Terezie. V závěti z 11. října 1861 odkázal František Palacký v případě své smrti sto zlatých katolickému kostelu v Lobkovicích a požádal, aby u tohoto kostela byl pochován „vedle drahé nebožky manželky“. K jejímu hrobu jezdil z Prahy nebo z Malče každoročně v letech 1861–1874, s výjimkou neklidné doby za prusko-rakouské války roku 1866, a pravidelně se účastnil zádušní mše za Terezií v lobkovickém kostele. Když František Palacký 26. května 1876 zemřel, proběhla jeho poslední cesta 31. května 1876 neobyčejně slavně, až královsky, za účasti desetitisíců truchlících lidí z Prahy a Karlína do Lobkovic, kde byl důstojně pohřben. Nedaleko svých zesnulých rodičů našli trvalé místo svého posledního odpočinku roku 1891 dcera Marie a roku 1908 syn Jan.

Zřizovatelé: Národní muzeum – Matice česká, sekce Společnosti Národního muzea, ve spolupráci s Městským úřadem v Neratovicích – květen 2009
Typografie, tisk: FAST reklamní studio s. r. o., Praha 10

Kontakt: Matice česká, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1, tel. 224 497 333, matice_ceska@nm.cz